

Александр Сергеевич ЩЕРБАКОВ

(Наа бараанһаань хойшо дүрбэн жэлэй ойдо)

Ленин — Сталиной партиин үнэ сэхэ хүбүүн, бэлиг таланта большевистскэ ажал-ябуулагшад нэгэн, манай советскэ Эхэ ороной дүлэт патриот Александр Сергеевич Щербаков наа бараанһаань хойшо дүрбэн жэл үнгэргэб.

«Нүхэр Щербаков дайшалха тушаал дээрээ наа бараба. Тэрэ хада бүхы бусалма хүсэ шадала социалистическэ байгуулалтын хэргэтэ ба немецко-фашистска булиттарашадые илаха хэргэтэ зориулаа. Парти, арми ба арад хүхэр Щербаковой наа баралгаар шадмаар бэрхэ большевистскэ хүтэлбэрлэгшэ ба гүрэнэй элитэ ехэ ажал-ябуулагшана алдаба» гэжэ ВКП(б)-гэй Центральна Комитетдэй ба СССР-гэй Ардай Комиссарнарай Советдэй мэдээлэл соо хэлэгдэн байгаа.

А. С. Щербаков болбол 16 наһагдайла хүдэлмэришэн залуушуулай союзда ба Улаан Гвардин эргэдэ оронон байна. Тийхэдэ агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин болохо байһан үе байгаа. Тэрэ гэгдэнэ хойшо өөрингөө гэрэлтэй найхан ами наһанайгаа һүүлшын үдэр хүрэтэр тэрэ болбол Ленин — Сталиной хэргэтэй түлөө, коммунизмын илалтын түлөө шэн зоригтойгоор тэмсэлэн байха юм. 1918 ондо тэрэ хада коммунистическэ партиин эргэдэ оронон байна. Тэрэ партиин элэгдэнэ гэрэлтэй большевистскэ партиинистин, принципальностиин, идейнэ байлгын ба ажалшад хэргэтэ гүнээгшээр үнэн шүтэнги байлгын үлгэр жэшээ харуулдаг һэн.

Комсомольско хүдэлмэридэ байхандаа, Свердловск Коммунистическэ Университетдэ ба улаан профессурын Институтда һуража байхандаа, горьковско партиина организацида ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй аппаратда, хүтэлбэрлхы партиина хүдэлмэридэ байхандаа, удаан Ленинградта, Зүүн Сибирьтэ ба Донбасста ажаллажа байхандаа хүхэр Щербаков ленинско-сталинска түхэлэй тон

томо партиина ба советскэ хүтэлбэрлэгшэ болохо ургаһан байха юм.

1938 онһоо эхилэдэ, нааа баратараа нүхэр Щербаков Московско партиина организацине толгойло байгаа. Тэрэнэй хүтэлбэрээр Москва город социалистическэ индустриин хүсэтэ арсенал болоһон, харин московско област тэрүү зэргын, үлэмжэ эхээр үйлдэрлэдэг область болоһон байгаа. А. С. Щербаков болбол обласстингоо хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудай хүгжэлтэдэ саг үргэлжэ ба тон эхээр анхарала хандуулдаг, колхозуудые бэхижүүлхэ ябадалда туһалдаг байгаа.

Александр Сергеевич болбол советскэ хүнүүдтэ, кадрнуудта онсо ехэ мэдэрэлтэйгээр ба анхаралтайгаар хандадаг бэлэй. Тэрэ хада новаторнуудые, зоригтой ба үүсхэлшэ хүнүүдые, ходоодо дэмжэдэг һэн. Мун социалистическэ мурьсөөн ба стахановска хүдэлөөндэ тэрэ ехэ анхарал хандуулдаг байгаа. А. С. Щербаков бэрхшээлэе дабан гарахаар һургадаг, манай орондо коммунизмын гүйсэд илаха байһаниие найдаха ябадалые арад зондо түрүүлдэг байһан юм.

Гитлеровскэ Германида эсэргүүсэн Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай жэлүүдтэ А. С. Щербаковой эмхидхэгшэ бэлиг талант онсо ехэ хүсэтэйгээр харагдаһан байна. Московскэ фашистска булиттарашадһаа хамгаалха ябадалда тэрэнэй габыа тон ехэ. Тэрэ хадаа тэмсэлэй ба илалтын сталинска программые шууд сэхээр бэлүүлдэг байгаа. Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуухэ дайнай хүртэ хатуу жэлүүдтэ парти болбол А. С. Щербаков Улаан Армидахи политическэ хүдэлмэрийн хүтэлбэрлэгшэ даалгалан байна. Тэрэ хадаа ВКП(б)-гэй ЦК-гэй, ВКП(б)-гэй МКК ба МК-гэй секретарь байха зуураа, нэгэн доро Улаан Армийн Главна политическэ управление толгойлог байгаа һэн. Энэ

тушаалда тэрэ өөрингөө политическэ хүдэлмэрийн аймактар ехэ дүй дүршэлье гаргаһан, марксизм-ленинизмын идеянууды шадмаар бэрхэ пропагандист ба партиина хүтэлбэрлэгшэ байһанаа харуулан байха юм.

Тэрэ хүртэ хатуу үдэрнүүдтэ А. С. Щербаковые фронтын лини руу ошохо ябаһан красноармейска полкунууд, столицын ажалшадһаа бүридэһэн арайда ополчениин дивизионууд, хүртэ буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргажа байһан заводуудай хүдэлмэришэд ходоодо харадаг байгаа. Тэрэ хадаа советскэ байгуулалтын хүсэ шадала, советскэ арайда илагдашагшад этигэхэ ябадалые ажалшадта ходоодо түрүүлдэг байһан юм.

Нүхэр Щербаков партиин гэгшүүд ба кандидатуудые, ажалһан олонитые идейнээр хүмүүжүүлхэ талаар туйлай ехэ хүдэлмэри ябуулдаг һэн. Александр Сергеевич болбол, марксизмско-ленинскэ хүмүүжүүлгын партиина организаци бүхэнэй хүдэлмэридэ түрүү һуури эзэлжэ ёһотой байһаниие бүхы партиина хүдэлмэрилэгшэдтэ һануулдаг ба тэдэнһээ шууд эрилтэ хэдэг байһан юм.

Парти ба правительство А. С. Щербаковой үрэ эхэтэ ажал-ябуулхы үндэрээр сэгнэн байгаа. Эхэ оронойгоо урда элитэ ехэ габыануудые туйлаһан түлөө тэрэ хада Ленинэй 3 орденуор, Суворовой 1-дэхи шатын орденуор, Кутузовой 1-дэхи шатын орденуор ба Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай 1-дэхи шатын орденуор шагнагдаһан байна.

Александр Сергеевич Щербаковой гэрэлтэмэ образ хадаа Ленин — Сталиной партиин хэргэтэ, коммунизмын хэргэтэ үнэн шүтэнгээр алба хэлгын үлгэр жэшээ болон советскэ арайда дурасхаалда ходоодо үлэхэл.

П. Гершман.

ПАРТИНА АЖАБАЙДАЛ

Политическэ һуралсалые шангадхаха

Поэт-пропагандист Номтоев

Манай республикын ажалшад Цокто Номтоевые һайса мэдэнэ. Номтоев эдир залуу, комсомол наһанһаа хойшо түрэл бурят-монгол арайдаһаа хүжэн мандаха хэргэтэ абыас шадабаря, хүсэ шадалаа бултмынь үгэдэг патриот мун.

Бурят-Монгодо советскэ засаһаа тогтоод байһан түрүүшын жэлүүдтэ залуухан хүбүүн байхандаа, мун коллективизаци болохо, сталинска табанжэлүүдтэй бэлүүлгэдэ байхандаа Цокто Номтоев ажалай агуухэ баатаршалда арад зонине уряалан уран хурса түлэгүүдые бэшэнэ. Хархис түрмхэй фашистуудай харатай муухайгаар Эхэ орондонмай довтолон ороод байхандаа поэт Цокто Номтоев гартта буу зэбсэг барыжа, бузар дайсанине даралсаһан байха юм.

Дайн дүүрэгтэ... Цокто Номтоевой шүлгүүд дайнай һүүлэй сталинска табанжэлье дүрбэн жэл соо дүүргэхын түлөө эсэшэ сусаһагүйгээр ажаллахада уншагдаһые зоригжуула.

Цокто Номтоев поэт ба багша байһынгаа хажуугаар партиина тон харюусалгатай даалгаври дүүргэнэ. Яруунын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин дэргэдэх кружокто «ВКП(б)-гэй түүхын хураангы курсы» зааха пропагандистаар хүдэлмэрилхэ зуура, бүхы программа материалаа заажа дүүргэ.

Кружокто һурагдаг партиина хатуу жааг заршамтай. Заняһаа хундуулай шалтагаанаар таһалдаха ябадал гарадаггүй. һурагдаг Ж. Батуев, Ц. Чимитов, Д. Сандакдоржиев, Е. Алдырова ба бусад эрхим һайнаар һуралсаһан байна.

Ингэжэ поэт-пропагандист Цокто Номтоев колхозой коммунистуудые большевизмын теорор зэбсэгжүүлжэ байна.

Б. Гончиков.

Һонирхолтой лекцинууд уншагдаба

ХОРИ. Наяхан ВКП(б)-гэй айкомой партиина кабинеттэ марксизм-ленинизмын теорине шудалагдаһаа зориулагдажа, һонирхолтой лекцинууд уншагдаба. «Обществын материальна ажабайдалай условия», «Космополитизм болбол империалистическэ буржуазин идеологическа зэбсэг мун» гэгдэн нүүдээр ВКП(б)-гэй Обкомой лекторскэ группын лектор нүхэр Баймин лекцинуудые уншаһан байна.

Мун нүхэр Баймин Хориин дунда һуруулида ба аймагай медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдтэй конференцидэ хабаадагшадта «Марксизм-ленинизм шажаан тухайда», мун «Уласхоорондын байдал тухай» гэгдэн темнүүдээр публична лекцинуудые унша.

Г. Цыреторов.

Политкружогуудай хүдэлмэриие амжалтатайгаар дүүргэхэбди

Манай заводой комсомольско организаци 1948—49 онуудай һуралсалай жэлье эхилхэдэ «ВКП(б)-гэй түүхын хураангы курсы», ВЛКСМ-эй Уставые, СССР-эй Конституцие, И. В. Сталиной хураангы биографияне шудалха кружогуудые эмхидхэн байгаа. Эдэ кружогуудай хүдэлмэринууд үнгэрэн жэлэйхидэ орходо нилэдэ һайнаар ябуулагдажа байна. Политкружогуудые хүтэлбэрлэгшэдээр политическэ бэлдхэл һайнтай, түрүү комсомолуудта ба коммунистуудта томилогдоһон байгаа. Тэрэнэй ашаар кружогуудай олонхын комсомолуудай һуралсалые эмхитэйгээр ябуулжа байна.

Булад хайлуулгын цехын комсомольско организацида эмхидхэгдэн «ВКП(б)-гэй түүхын хураангы курсы» шудалха кружок гэгдэл түрүүлэн завод дээрэ программа материалаа шудалжа дүүргэ. Тус кружогые партиин гэгшүүн нүхэр Костин хүтэлбэрлэб. Энэ кружокто һураһан хүнүүдые шалгаханда, үзэһэн материалнуудаа һайнаар шудалһан байна.

Мун арматурна цехтэ И. В. Сталиной хураангы биографияне шудалха кружогойд программа материалаа дүүргүүтэй ябана. Энэ кружогойндой занятын идейнэ үндэр хэмжээндэ үнгэргэгдэдэг.

Комсомолуудай политическэ һуралсалай амжалтануудай мүнөө жэлэй нүхэсэлнүүдэй нэгэн гэхэдэ эрхим һайн бэлдхэлтэй хүтэлбэрлэгшэдые һургажа табиһан байна. Тэдэнэр зааха материалнуудаа бүхыдэн өөһдөө хамаһаа түрүүн шудалаад занятидаа ердэг. Политкружогые хүтэлбэрлэгшэ ВЛКСМ-

эй гэгшүүн нүхэр Попов занятида бэлдхэхэдэ уранһайханай литература болон харуулан ойлуулха тураламжануудые үргэнээр хэрэгдэдэг. Ингээд заняты үнгэргэхэдэ тон ойлгосотой байдаг. Тэрэшли цехын комсомольско организациинууд, комсомолууд политическэ эрдэмэ али зэргээр дээшлүүлн гэжэ ходо шалгажа, шанга хяналта дороо бариха байдаг. Товари цехын комсомольско организаци, энэндэ жэшээ болонго. Тус организациин секретарь нүхэр Стенин гэгшэ политическэ һуралсалай кружогой занятида саг үргэлжэ өөрө байлсажа, комсомолуудай һуралсалай шанарые шалгажа байдаг.

Гябшые, зарим кружогуудай занятын түсэбэйгөө ёһоор саг соого үнгэргэгдэдэггүй, мун зарим политкружогуудай занятинууд идеяне доодо хэмжээндэ үнгэрдэг байна. Тимэһээ комсомолуудай шудалһан материалнуудын удаан болоһон гүй марталдашадаг. Жэшээлхэдэ вагонно-пассажирска цехын комсомольско организацида нимэ ябадал ушарханай. Тус организациин секретарь нүхэр Коцерица, кружогые хүтэлбэрлэгшэ нүхэр Демин гэгшэ заняты саг соон үнгэргэдэггүй, мун заримдаа өөһдөөшье ердэггүй байха юм.

Мүнөө программа материалнууда дүүрэнээр шудалан, политкружогуудай хүдэлмэриие сйрын сагта дүүргэхэ гэгдэн зорилго биғдаад байна. Энэниие бэлүүлгын тула политкружогуудай хүдэлмэриие улам һайжаруулаха шухалаа мун заримдаа өөһдөөшье ердэггүй байха юм.

Э. Качунас, ВЛКСМ-эй ЦК-гэй ПВЗ-дэхи комсорг.

Хүдэлмэрилдэггүй кружок

Үшөө 1948 оной ноябрь һарада ВКП(б)-гэй Мухархэбэрэй айкомой бюорогой шидхэбэрээр Ворошилово нэрэмжэтэ колхозой партиина эхин организациин дэргэдэ И. В. Сталиной хураангы биографияне шудалха кружок эмхидхэгдэн байна. Тус кружогые хүтэлбэрлэгшээр коммунист Д. Эрдынеев гэгшэ томилогдоһон байгаа.

Кружогой эмхидхэгдэнэй удаа партиин айкомой пропагандистнууд ба бэшэше харюусалгатай хүдэлмэрилэгшэд нүхэр Эрдынеевтэ олон дахин заабаринуудые үгэһэн, туһалһан байха юм. Тингээд байханда нүхэр Эрдынеев коммунистуудай һуралсалые һайнаар ябуулаһан гэжэ һанатһаа һэн.

Н. Цыбанов.

Комсомольско-залуушуулай вечер

Наяхан ВЛКСМ-эй городской райком ленинско-сталинска комсомолой XI съездын хүдэлмэрийн дүүрэгтэ зориулан комсомольско-залуушуулай вечер үнгэргэб. Тус вечер дээрэ байлсагшад ВЛКСМ-эй Обкомой секретарь нүхэр Данжеевэй «ВЛКСМ-эй XI съездын хүдэлмэрийн дүн» гэгдэн элидхэл шагнаба.

Удаан, ВЛКСМ-эй XI съездын делегат нүхэр Найдякова съездын хүдэлмэри болон манай ороной зүрхэн—Москва город тухай һонирхолтой хөөрөлдөө хэб. Тэрэнэй һүүлээр кооперативна техникумтэ ба Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ пединститутдай самодетельностиин коллективнууд уранһайханай гоё һайхан номернуудые харуулба.

Зунай профсоюзно-комсомольско кросс

Профсоюзнуудай Областной Советдэй Президиум болбол 1949 оной зунай профсоюзно-комсомольско кросс үнгэргэхэ гэгдэн тогтоол гаргаба.

Мурьсөөнүүд нимэ болзориуудта үнгэргэгдэхэ байна гэгбэл: Майн 8-һаа 22 хүрэтэр тус бүридөө ба командаараа илажа гараһын түлөө предпринятинууд, эмхи зургаанууд ба һургуулинуудта мурьсэхэ;

майн 23-һаа 30 хүрэтэр тус бүридөө ба командаараа илажа гараһын түлөө аймагууд ба городуудта мурьсэхэ.

Профсоюзнуудай Областной Советдэй Президиум зунай кросс үнгэргэхэ дуриме баталба. Кроссто хабаадаха хүнүүдые һай-

са бэлдхэхэ ба медицинскэ шалгалтада оруулха, физкультурна коллективүүдэй ба олонитын дунда ойгууламжын хүдэлмэри ябуулаха гэжэ профсоюзнуудай обкомууд, райкомууд, фабрично-заводской ба нотагай комитетүүд, мун профсоюзнуудай физкультурна организацинууд уялалдадаба.

1949 оной зунай профсоюзно-комсомольско кроссые хүтэлбэрлхын тулада республиканска оргкомитет нүхэд Швачко (Облпрофсовет), Данжеев (ВЛКСМ-эй Обком), Евдокименко (ВЛКСМ-эй Улан-Удын Горком), Синицын (физкультура ба спортын республиканска комитет), Попов (ВЛКСМ-эй Обком) составтайгаар баталагдаба.

П. Гершман.

Түрүүшын коммунистическэ субботнигһоо — бүгэдэ арадай мурьсөөн хүрэтэр

(Түрүүшын «Коммунистическэ субботнигһоо» хойш) 50 жэлэй ойдо зориулагдана)

Колчагые илаһын тулада революционно ёһоор хүдэлмэреэ ябуулаа гэгдэн большевистскэ партиин Центральна Комитетдэй уряалда харюу болгон Московско-Казанска түмэр каргые оршон тойрон байһан коммунистууд ба тэдэниие һайшаан дахагшад түрүүшын «Коммунистическэ субботнигһоо» 30 жэлэй саада тээ, 1919 оной майн 10-да һайн дурараа үнгэргэнэ байгаа.

Московско түмэрхаргындай энэ үүсхэлье манай ороной хүдэлмэрийн анги этбэй эмхитэйгээр дэмжэ һэн. «Коммунистическэ субботнигһоо» богонихон сагай турша соо бүхы советскэ республика дотор дэлгэрэн байгаа. 1920 оной майн 1-дэ Бүхроссийска субботник—маевка үнгэргэгдэнэ байна. Тингээд аймактар ехэ һандарал ба үлэхэлд аюлоһон болохо байһан эрхэ байдалда хүдэллэн муртөө, ажаллаха сагдаа гадуур ямаршы түлөөлөгшөөр хүдэллэн муртөө «Коммунистическэ субботнигһоо» хабаадагшад болбол ажалай бүтээсье һураггүй дээшлүүлжэ шадлаһан байха юм. Гражданска дайнай хүшэр хүндэ үедэ ара тылдэ байгаа хүдэлмэришэдтэй гаргаһан баатаршалһан хүдэлмэрийн анги дотор али зэргын асар ехэ хүсэн багтажа байһынь, олонитын дунда большевистүүдтэй партиин нэрэ хундын хэлшэргүй эхэ

байһынь тодорхойгоор гэршэлэн харуулба.

В. И. Ленин «Коммунистическэ субботнигһоо» имагта ехэ удха-шанарые олгодог һэн. Тэрэ хадаа «Коммунистическэ субботнигһоо» коммунизмын эхи табяатай байһынь аймактар сээс мэрэгдэн таажа мэдэнэ байна. «Шэн зоригто ажал, бэрхшээлэе дабагша хүшэр хүндэ ажал гаргагдаһан газартал, ажалай бүтээсье дээшлүүлхэ тухайда, ажаллажа байгааһаа өөһдөнтөшье бэшэ, тэдэнэй «дүтын» ба «хольныше» түрлэнүүдтэ бэшэ, харин бүхы обществодо хүртэдэг таряа талха, шулуу нүүрһэ, түмэр ба бусад продуктнуудай пүүд бүхэниие сахин хамгаалха тухай гэгээлэй хүдэлмэришэдтэй оролдого гаргагдаһан газартал коммунизм бин болон эхилдэг байна» гэжэ Ленин тодорхойлоһон байха юм. (т. XXIV, нюур 342). Московско түмэр харгындай үүсхэн зохоохы, һайндуранай, гайхамшаг баатар хүдэлмэрийн жэшээ дээрэ нитын ашаг туһын түлөө энэ арууян нангин оролдого эли тодоор харагдаба.

«Мурьсөөе хайшан гэжэ эмхидхэхэ» гэгдэн Ленинэй статья Владимир Ильичын наһа бараанһаань хойшо табан жэлэй ой хүсэхээ байханда «Правдада» анха түрүүшынхээ толилогдоһон байгаа. Тэрэ статьядан улад зон олоороо харюусан дэмжэгшэ, тэрэ статьяны мурьсөөе олоной дунда дэлгэрүүлжэ түлхисэ болоһон байха юм.

Түрүүшын «Коммунистическэ субботнигһоо» хабаадагшад социалистическэ мурьсөөнэй эхи татаһан, тэрэнэй һуури табиһан байдал. Социалистическэ харгы замаар манай ороной улам улаа ургаһаа дабагша бурни социалистическэ мурьсөө болбол улам эхээр үргэдэн гүнзгыржэ, хүжэлтын замаар дээшээ гаража, шэнүүд, үлэмжэ һайн жэлбэри магуудые олохо байһан юм.

Мурьсөөн тушаа ленинскэ сээс мэрэргэн сурталнууд агуухэ Сталиной теоретическэ ба политическэ ажал-ябуулгадань дам саашаа тон үнзгэгшөөр хүжөөгдөн байха юм. Социалистическэ мурьсөөн болбол олон миллион ажалшадтэй эрхим дээдэ элбхн үүсхэл дээрнэй үндэһэн социализм байгуулаха коммунистическэ метод мун гэгдэн классическа тодорхойлолые нүхэр Сталин социалистическэ мурьсөөндэ үгэһэн байха юм.

Социалистическэ мурьсөөн болбол ажалда коммунистическэ ёһоор хандалгын гайхамшагта һуруули боллоһон байна. «Мурьсөөнэй» гэгдэл гайхалтай зүйлын юнб гэхэдэ, —гэжэ нүхэр Сталин хэлэнэ, —тэрэ хадаа ажал тухайда хүнүүдтэй һанад бодоодо идлэнэ хубилалта хэзэ, ушарын, тэрэ хадаа урдад гутамагша ба хүшэр хүндэ даралта хэзэ тоологдожо байһан ажалые нэрэ хундын хэрэг, алдар солын хэрэг, шэн габыа ба баатаршалгын хэрэг болгоно. («Ленинзын асуу-

далнууд», 10-дахн хэблэл, нюур 393). Социалистическэ мурьсөөн болбол сталинска табанжэлүүдтэ бэлүүлгэтэй нитга барисаатай юм. Нэгэдэхи табанжэлэй үедэ парти болбол социалистическэ мурьсөөнэй ашаар шидхэхы амжалтануудые туйлаһан байгаа. Хоёрдохи табанжэлэй үедэ парти, нүхэр Сталин болбол шэнэ байгуулалтын эршэ зориг дээрэ шэнэ предпринятинууды ба шэнэ техникые шудалан ашаглаха эршэ зоригые, ажалай бүтээсье ехэ болгохо ба юумэнэй өөрын үнэ сэнгые доошонь болгохо абадалые нэмэгтгэ гэжэ ажалшадые уряалһан байгаа. Большевистскэ партиин энэ уряалда харюу болгогдожо, мүнөө сагай шэнэ гайхамшагта хүдэлөөн — стахановска хүдэлөөн 1935 оной һул багта бин болоһон юм. Стахановска хүдэлөөн социалистическэ мурьсөөе шэнэ дээдэ шатада хүргэб.

Дайнай һүүлэй үедэ СССР-эй хүгжэжэ байханда, манай ороной арайда ажахые һэргэн бодохохо ба бүри эхээр хүжөөхэ тухай нүхэр Сталиной түүхэтэ заабаринуудые бэлүүлхэ хэргэтэ ажалшадтэй хүсэл оролдого зориулагдана. Коммунистическэ партиин үдэр бүрин хүтэлбэрийн ашаар дайнай һүүлэй сталинска табанжэлье болзорһоон урид дүүргэхын түлөө социалистическэ мурьсөөндэ горд ба хүдөөдэхи ажалшад бүхыдөө хабаадажа байна.

Үнгэргэһи жэлдэ, хүдэлмэрийн ангиин шэнэ патриотическа хүдэлөөн — дотоодынгоо резервүүдые элсүүлэн гулдихаһын түлөө, предпринятинуудай ашаг олзотойгоор хүдэлхын түлөө, түсэбөө гадуур нөөс хэһын түлөө хүдэлөөн Москвагай коммунистическэ орга-

низациин ба тэндэхи ажалшадтэй үсхэлээр бин болоһон юм.

Мүнөө жэл дайнай һүүлэй табанжэлэй дүрбэдэхи жэлдэ Москва ба московско обласстин ажалшад болбол эрьсын мугэн зөөрине эрхимээр хэрэглэхын түлөө, тэдэ зөөринуудтэй эрьелтые түргэдэхын ба эрьсын мугэн зөөринуудтэй зарим хубине СССР-эй арайда ажахын хэрэгсэлнүүдтэ зориулхые сүлөөлхын түлөө бүгдэ арадай социалистическэ мурьсөөндэ шэнэ гайхамшагта үүсхэл гаргаба.

Манай ороной хүдэлмэришэн анги ба интеллигенцие социалистическэ газаргарялангай хүдэлмэрилэгшэдые гэгдэнэ. Советскэ деревиндэ дэлгэржэ байгаа социалистическэ мурьсөөн болбол социалистическэ газаргарялан дотор оршохо байгаа үшөөл хэрэгсэлдэггүй ехэ арга боломжонуудые элсүүлэн гулдихада туһална. Колхозно деревинн хүдэлмэрилэгшэд болбол социалистическэ мурьсөөнэй ашаар колхозуудайнгай нитын зөөри зөөшы ехэдэхын түлөө, хүдөө ажахын бүхы тарилгануудай ургасые дээшлүүлхын түлөө, нитын мал-ажалай ашаг шомые дээшлүүлхын түлөө, түрүү мичуринска эрдэм ухаание ба хүдөө ажахын мастернуудай бодото ажалай дүй дүршэлье ажал хүдэлмэридөө нэбтрүүлхын түлөө тэмсэгэ байдал.

СССР-эй европейскэ хубидахы талын ба модото талын районнуудай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд байгалиине хубилгаха сталинска программые дүүргэтэ болгохо зуура таряалангай газарые халхалха модо тариха, травопольно севооборотуудые бэлүүлхэ, нуур сөөрөөмүүдые тогтоохо түсэбые стахановска ёһоор бэлүүлхэ.

Советскэ хүнүүдтэй баатар ажалыне дайнай һүүлэй табанжэлэй тү-

сэбые амжалтатайгаар дүүргэхэ манай ороной арайда ажахые бүри хүсэтэйгөөр хүжөөхэ ябадалые хангана. Энээнэй урда тээ дүгдэн дуулаагүй ехэ хэмжээтэй дайн болохо, экономическа талаараа шухалын шухала хэдэ хэдэн районнууд немецкэ эзэмдэлгэдэ дайрдаг һандарһан байбашы, манай социалистическэ промышленность табанжэлэй гурбахан жэлэйнь турша соо дайнай урда тээхи үйлдэрийн хэмжээ дабан гаража шадаба. Орон доторной ороһото культурануудай валова суглуулалта 7 миллиард түгдээ дээшэ гаража, дайнай урда тээхи хэмжээндэ хүрсе шахуу. Тингектарһаа абтаһан ороһото культурануудай дунда зэргын ургас тэрэ хэмжээе дабажа гаралһан байнал.

Ажалда шэнэ, коммунистическэ ёһоор хандалгын эхи захые, үүсхэл эдэхэе байха, тэдэ үүсхэлүүдтэ анхаралтайгаар хандажа байха, коммунистическэ ажалай илалты саг доронь хангахын тулада тэдэ үүсхэлэй ургаха ябадалда ам болохоор туһалха гэгдэн Ленинэй захыа манай партиин нарин нангиннуудай дунда зэргын ургас тэрэ хэмжээе дабажа гаралһан байна.

Олонитын ашаг туһада онсо шухала хэрэг гэжэ тоолоод, гүрэнэй үмзэхы нангин уялгамын гэжэ тоолоод, советскэ хүнүүдтэй динилхы олонинь ажалдаа үшөө ёһо мэдэжэ хандадаг байна. Энэ коммунистическэ ажалай хүсэн түгэлдэр дүүрэн илалтын бата найдабари мун болоһон.

В. Гончаров.

МАСПР-ий Министруудад Советий автобаны тогарт Г. С. Бутт үдэр бүри хийгдэх тусомыг 150 процент хүртэл дүүргэж, стахановска ажалыг гүйцэтгэж харуула. Тэр болбол 1948 ондо хоёр жэлэй нормо дүүргэж хян. Ц. ДЭЭРЭ: Г. С. Бутт ажаллажа байна. С. Дорнивайн фото.

БАНЖЭЛЭЙЕ—ДҮРБЭН ЖЭЛДЭЙ

Үдэр бүри 2—3 нормо

Энгийн орден то паровоз-вагон доод шэрэм шудалгын цехтэй үндэр бүтээс туйлаха ба шанартай продукция гаргахад социалистическэ мүрсөөн эрхэ бүри үргэсэн. Бүхэдэл-протетаринарий революционн-ска хаража үзэх үнгэрэгшэ дээр хүндэлдэ стахановска ажа жагсагшад мүнөө үшөө итэйгээр ажаллана. Э цехын солото стахановка Тамара Александровна Цокова үдэр бүри 2-3 нормо энэ. Тийхэдэ бүтээн гаргадаг

Түрүү бригада

Ма-консервын комбинат манай эрхэ бүри бүтээс туйлаха ба шанартай продукция гаргахад социалистическэ мүрсөөн эрхэ бүри үргэсэн. Бүхэдэл-протетаринарий революционн-ска хаража үзэх үнгэрэгшэ дээр хүндэлдэ стахановска ажа жагсагшад мүнөө үшөө итэйгээр ажаллана. Э цехын солото стахановка Тамара Александровна Цокова үдэр бүри 2-3 нормо энэ. Тийхэдэ бүтээн гаргадаг

Эрхим шофёрой амжалта

МАСПР-ий Министруудад Советий автобаны тогарт Г. С. Бутт үдэр бүри хийгдэх тусомыг 150 процент хүртэл дүүргэж, стахановска ажалыг гүйцэтгэж харуула. Тэр болбол 1948 ондо хоёр жэлэй нормо дүүргэж хян. Ц. ДЭЭРЭ: Г. С. Бутт ажаллажа байна. С. Дорнивайн фото.

Талалдалда орон фабрика

МАСПР-ий Министруудад Советий автобаны тогарт Г. С. Бутт үдэр бүри хийгдэх тусомыг 150 процент хүртэл дүүргэж, стахановска ажалыг гүйцэтгэж харуула. Тэр болбол 1948 ондо хоёр жэлэй нормо дүүргэж хян. Ц. ДЭЭРЭ: Г. С. Бутт ажаллажа байна. С. Дорнивайн фото.

МУХАРШЭБЭРЭЙ АЙМАГТА

АГИТАТОРНУУДАЙ СЕМИНАР

Аймаг агитаторнуудай семинар сельскэ ба сомоной Советүүдэй дэргэдэ боложо дүүрбэ. Семинарнуудые аймаг агитаторнууд ба советскэ организацинуудай хүтэлбэрлхы хүдэлмэрилэгшэд үнгэрэгшэн байна. Семинарта хабаадагшад «Хабарай тарилгын үедэ агитаторнуудай зорилго гэсэн тем» зүбшэн хэлсэ. Тэршэлэн агитаторнууд дүй дүршэлөө халан абалса.

ВОСКРЕСНИК ҮНГЭРГЭБЭ

ВЛКСМ-эй айкомой үүсхэлээр аймаг агитаторнуудай тус тосхондой заготзерной пунктда ошохо, воскресник үнгэргэбэ. Тэдэнэр таря амбартада эюулхэ, хийдхэхэ, шэгнэхэ мэтын эрдэб хүдэлмэринүүдые хэжэ, гүрэнэй зөөри гаргашалгыг алмаба.

ЭРХИМ ЗВЕНО

Сагаан-Шулуутайн сомоной Лениний нэрэмжэтэ колхоздо 6 хүнөө бүридэн луговодческэ звено эмхидхэгдэнхэй. Энэ звено Батомунко Бахмаев хүтэлбэрлэн. Звеногойхид 700 гектар сабшалангай талманна дунда зэргээр гектар бүрийн 18 центнер, 100 гектар рекордно участоога гектар бүрийн 60 центнер үбэ хуряан хүтэлбэрлэнхэй агротехническэ хэмжэ-абуулгануудые хайнаар үнгэргэжэ байна. Мүнөө үедэ сабшаланга уялха ба тэндэ наг шэбхэ тарааха мэтын хүдэлмэринүүдые ябуулжа байна.

КРУЖОК ЭМХИДХЭГДЭБЭ

Аймцентр — Мухаршэбэр тосхондо хүдэлмэрилдэг партианна, советскэ хүдэлмэрилдэгшэдий дунда орд алфавит дээрэ зооноглон бурят-монгол хэлэ бэшгэ шудалха кружок эмхидхэгдэбэ. Тус кружок 28 хүн хураалса. Кружогой занги долоон хоно бүридэ 4 час со болоно. Б. Тугуйский.

Хурагшад буй

Байкало-Кударын аймагт Байкало-Кударын аймагта хурагшад бүтээс туйлаха ба шанартай продукция гаргахад социалистическэ мүрсөөн эрхэ бүри үргэсэн. Бүхэдэл-протетаринарий революционн-ска хаража үзэх үнгэрэгшэ дээр хүндэлдэ стахановска ажа жагсагшад мүнөө үшөө итэйгээр ажаллана. Э цехын солото стахановка Тамара Александровна Цокова үдэр бүри 2-3 нормо энэ. Тийхэдэ бүтээн гаргадаг

Хурагшад буй

Байкало-Кударын аймагт Байкало-Кударын аймагта хурагшад бүтээс туйлаха ба шанартай продукция гаргахад социалистическэ мүрсөөн эрхэ бүри үргэсэн. Бүхэдэл-протетаринарий революционн-ска хаража үзэх үнгэрэгшэ дээр хүндэлдэ стахановска ажа жагсагшад мүнөө үшөө итэйгээр ажаллана. Э цехын солото стахановка Тамара Александровна Цокова үдэр бүри 2-3 нормо энэ. Тийхэдэ бүтээн гаргадаг

Хурагшад буй

Байкало-Кударын аймагт Байкало-Кударын аймагта хурагшад бүтээс туйлаха ба шанартай продукция гаргахад социалистическэ мүрсөөн эрхэ бүри үргэсэн. Бүхэдэл-протетаринарий революционн-ска хаража үзэх үнгэрэгшэ дээр хүндэлдэ стахановска ажа жагсагшад мүнөө үшөө итэйгээр ажаллана. Э цехын солото стахановка Тамара Александровна Цокова үдэр бүри 2-3 нормо энэ. Тийхэдэ бүтээн гаргадаг

Хурагшад буй

Байкало-Кударын аймагт Байкало-Кударын аймагта хурагшад бүтээс туйлаха ба шанартай продукция гаргахад социалистическэ мүрсөөн эрхэ бүри үргэсэн. Бүхэдэл-протетаринарий революционн-ска хаража үзэх үнгэрэгшэ дээр хүндэлдэ стахановска ажа жагсагшад мүнөө үшөө итэйгээр ажаллана. Э цехын солото стахановка Тамара Александровна Цокова үдэр бүри 2-3 нормо энэ. Тийхэдэ бүтээн гаргадаг

Ородой агууехэ уранзохөөлшө-сатирик

(М. Е. Салтыков-Щедринэй нүгшэнхөө хойшо 60 жэл болобо)

Михаил Евграфович Салтыков-Щедрин (1826 — 1899) болбол ородой революционн демократин агууехэ түлөөлгшэдэй эргэлдэ байлсан юм. «Звезда» ба «Ленинград» журналнууд тухай элдхэл хэхэдэ нүхэр А. А. Жданов ингэж хэлээ хэн: «Литературын талаар манай парти болбол ородой агууехэ революционн-демократическа уранзохоолшод ба шүүмжлэгшэд—Белинскийн, Добролюбовай, Чернышевскийн, Салтыков-Щедринэй, Плехановай угаа ехэ удхатай байланине Лениний ба Сталиний хэлээн үгэнүүдээр нэгэнтэ бэшэ тэмдгэлэн байха юм».

Щедринэй зохоолнууд хадаа хайра гамгүйгээр шоглон бэшлгыг хургаал үгэхэ баялж зохоолтойн, публицистическэ ба политическэ хурса удхатайгаар бэшлгыг уранхайхан ба тодо нонон найруулгатай холбоон байна. Энэ талаар тиймэ зохоолнууд гэжэ дэлхэйн литературатада огто байгаагүй юм.

Щедринэй өөрнэй аймагтар ехэ ба түбэгтэй бэрхэ ажа-ябадалай дүй дүршэл, өөрнэй эрид шууд ба хатуу зориг, ород арайды бүхэ дайсадга хайра гамгүйгээр хандага байлсан үзэл, хэт мүнхэдөө ябахар шэлэжэ олонон харгыгаараа хэлбэрлэгшгүй хатуугаар урагшаа ябахаб гэсэн эрид шиндэнги ханал ба шадабаринь тэрэнэй зохоолнууд соо харуулагдан байгаа.

Щедринэй хамаг бүхэ ажал-ябуулгань, тэрэнэй ханажа бодожо ябанан бүхэ юумэнэ иматга түрэл арад зондоо зориулагдаа хэн. Тургенев болбол Щедрин тухай ингэжэ бэшлэн байна: «Энэ хүн хадаа өөрнөгөө түрэл оронинэ хэннээшэ үлүү хайнаар мэдэнэ». Ородой ажайдалые Щедрин сусаашагүй зоригтойгоор ажаглан хаража ба шэнжлэн үзэжэ байлсан юм.

Өөрнөгөө зохоол соо агууехэ сатирик болбол хаанта Россия бол буржуазна Европын эээрхэхэ ба мүлжээ Байрон ангинуудые арад зоной үмэнэһөө гэмнэгшэ хүртэй прокурор шэнгээр ба олонитын ажабайдалые сесэмэргэнээр шэнжлэгшэ шэнгээр бэшлэн, мүн демократическа ба социалистическэ идеалуудай мандаха байланине алад холо хаража мэдээд бэшлэн байла.

Тэрэ сагай хүнүүд болбол Щедриние «ородой олонитын ажабайдалай прокурор» гэжэ нэрлэдэг байланин дэмы бэшэ байгаа. Агууехэ физиолог И. М. Сеченов болбол Щедриние колонитын үбшэнүүдые танидаг хүн» гэжэ сэгнэлтэ үгөө хэн.

Щедрин болбол 1826 ондо түрэнэн юм. Тэрэ хадаа хүдөө деревнидэ помещикгүй бүлэ соо ургажа гараа хэн. Бүри бага ябахана хойшо крепостной хүнүүдэй эрхэгүй, доромжологдожо ба зобожо байхыен харадаг байба.

Щедрин хадаа өөрнөгөө түрэнэн ангитай холбоогоо талалжа, помещикүүд-крепостнигуудтай тэмсэхэ хатуу зоригто тэмсэлшэ болоо бэлэй.

Хэрбээ Щедрин өөрнөгөө бүлэ соо крепостной байдалай дарлалтыг хаража байгаа хаа, тэрэнэй удаа тээ Петербургда ошоод байхадаа, хаанта засагай дарлалтатэй сэхэ ушарлан байха юм. Эээрхэн дарлажа байгаа журам гуримай тэсэхгүй байланине бэшэжэ харуулан «Бусайдагдан хэрэг» гэжэ повесть зохоононын түлөө Николай I хаан 1848 ондо, тэрэ сагтаа хага газар байган Вятка худар Щедриние сүлшэн байгаа. Эндэ хаанай ноод түшэмэд, мэхэшэн гохошон ба арад зонинэ мүлжэгшэд зоргоороо аашалжа байба.

70—80-аад онуудай үедэ Щедрин болбол городтомые, хүдөөдөшөө арад зонинэ мүлжэгшэдые ажаглан хаража, тэдэ бүхэ өөрнөгөө зохоол соо бэрхээр харуулжа бэшлэн байла.

Щедринэй ёгтоло шоглохо, хатуугаар бэшэдэг байлсан хүсэниин хадаа тэрэнэй патриотическа мэдэрэл дээрэнэ үндэлэн гарадаг байлсан юм. «Би болбол Россия эльбэ зүрхэнһөөн индэ дуратай байнаб...» гэжэ Щедрин бэшэ хэн. Патриотизмын үзэл дээрэнэ Щедрин болбол хамаг бүхэ реакцинон, хазагай буруу ба барга бүдүүлг юу, мэтэй тэмсэлэн байха юм. Щедринэй хэлэнээр хадаа «патриотизмын хүмүүжүүлгын удхашанар гэшээ аймагтар ехэ».

Революционн демократ ба патриот Щедрин болбол помещикүүд ба буржуазин арыатан муухай национализм ба космополитизм, түрэл арад зоноо тоохогүй дээрэлхүү зан, харин гүрэнэй юумэдэ хүгдэхэ ябадалые буруушаан бэшэбэ.

«Хүнэй үнгэ сэдхэхэ гэшээдэ харша, түрэл оройнонгоо хуби заяаа хамаархадгагүй хүнөө аюултай юушые байхагүй...» гэжэ Щедрин заадаг байба.

Щедрин болбол ородой ажабайдалаа түрү демократическа ба социалистическэ идеалуудай бөлүүлэгдэхын түлөө оролдодог хэн. Энэл дээрэнэ агууехэ сатирик болбол хаанта засагай крепостной байдалаа гадна, мүн Баруун Европын буржуазна гурим журамые ба тэрэнэй культурые элирүүлдэг байлсан юм.

Арад зонинь шиндэхэ эрхэтэй болонон тиймэ гүрэн тухай, сүлөөтэ демократическа ба социалистическэ Россия тухай Щедрин ханажа гордожо байлсан юм.

Тийн, Щедрин болбол өөрнөгөө түрэл арада тэнсэлгүй дуратай байгаа хэн. «Би болбол ород арайды хүсэндэ ба бата бэхи байлсан, дань этигэнэр, ород солдадай шалгадамал шэн зоригтонь этигэнэр» гэжэ мэдүүлэн байна. Агууехэ сатирик болбол «ород хүнэй сар үргэлжэ ургаха байлсанда» лаб найдадаг ябаба. Щедринэй зохоол дотор согтой солон ба зоримгой зүрхэтэй ородой ханал болод, хурса байхан ород үгэнүүд гайхамшар хайнаар шэнгэнэн байна. Арад зондо дайсан харша бүхэ социальна группануудта эсэргүүсэхээр ородой он-

тохо үлгэрүүдые, оньһон егтө үгэнүүдые политическээр хурсадхан энэ тэмсэдэ зориулдаг байба. Тээд тэрэнэй байха үедэ Россия революционн хүдлээн үшөө үргэнээр дэлгэрээдүй, «уншагша ханя нүхэрнөө» холонхой байлсан хадаа агууехэ зохоолшо аймагтар ехэ гасалантай байгаа хэн.

Щедрин болбол Белинскийн, Чернышевскийн ба Добролюбовой идея, нэ нүлэндэ орожо, тэдэнэй эрхим уг заншалуудые дахажа, үнэн сэхээр яба хэн. 60—80-аад онуудта үлэмжэ түрүү зэргын гэжэ тоологдодог байган «Эсэ» оройн Тэмдэгүүд гэдэг журналай главна редактор байхадань, тэрэндэ народнигууд бэшэдэг байлсан юм.

Тийхэдэ Щедрин болбол түрүү идеалуудай, үнэнтэ зүб хэрэгтэй зайлашагүй мандаха байлсанда эгигдэр байгаа. Щедрин болбол революционн эдэхи зориг ба баатаршалга гаргахы эрибэ.

Зүгээр Щедринэй өөрнэй ажабайдал хадаа реакциятай, арад зоной бүхэ дайсадгай хам орожо тэмсэлэн үдэр бүрин баатаршалга болодог байгаа. Тэрэ хадаа идеян тайлаараа тэдэнэһөө булуу хүсэтэй байлаана лаб мэдэдэг хэн. Тиймэ моральна булуу хүсэтэйб гэжэ мэдээд, Щедрин болбол дайсанай урдаа сэхэ хаража наадладаг; тэдэнэ шөө үзэжэ ба шогломо шададаг бэлэй.

Хаанта Россия гартаа бариха байлсан Щедриние үзэн ядаж байланин гайхалтай бэшэ. Тэдэнэр хадаа агууехэ уранзохоолшо ха шалан үзүүлжэ, тэрэнэй зохоолнуудые хорижо байхааа гадна, 1884 ондо тэрэнэй хэлбэн гаргажа байлсан «Эсэ» оройн Тэмдэгүүд гэжэ журналые хагаад, журналын трибунаны угы болгобо.

Ородой агууехэ сатирик болбол хамаг бүхэ хархи хара ба хазагай буруу болон барга бүдүүлг юумэ нүүдэй ямаршые байлсан ханя до ро орожо, бээ дадалаад байгаа шые хаань; тэрэниэ элишлэн гаржа шадаха оюун бэлигтэй хүн байлсан юм.

Иудушка Головлевой образ бэшэжэ, Щедрин болбол хамаг бүхэ эээрхэн захиража ба мүлжээ байлсан ангинуудай хээшээгүй хосорохо байланине, тэдэнэй предательство, нүүр сахидга зан; хуурмай ябадал, муу мэхэ гэхэ мэтые дэлхэйн литературатада үзэгдөөгүй ехэ хүсэ, тэйгээр харуулжа шалаган байлсан бшуу. Реакци, либерализм, ренегастиво, оппортунизмые элирүүлхыг тулада Щедринэй бэшлэн образнуудые В. И. Ленин ходо хэрэглэдэг байлсан ба мүн И. В. Сталин ходоодо хэрэглэдэг байха юм; Щедринэй зохоол болбол ородой демократическа ба социалистическэ культурын тааршагүй ба тон шуухала хубинь мүн.

Щедрин болбол советскэ арадай национальна омогорхол мүн. Дэлхэйн литературатада хээшээ үзэгдөөгүй энэ ородой агууехэ уранзохоолшо-сатирик М. Е. Щедрин болбол И. В. Сталиний тэмдгэлшэ «тунгалаг харуул ухаатай, хатуу шанга сэдхэлтэй ба тэсэмгэй байлсан» ород арадай эрхим шарныен бээдэ шэнгэнэн байн гэжэ мүнөө советскэ хүнүүд эли тодоор харана, Я. Эльсберг.

Мухаршэбэрэ аймагт Октябрьин сомоной уншалгын байлсанг дэргэдэ библиотекэ бни юм. Энэ библиотекэдэ хамтадаа 120 тухай элдэбхитэй уншагшад тоологдоно. Тэдэнэй дунда колхознигууд О. Намбаров, П. Балдов, З. Ширабон, Октябрьска долоон жэлэй хургуулин хурагшад Д. Дашыбылов, Ц. Санжиева, багшанар П. Дашинамжилов, Р. Токмакова ба бусадые нэрлэхэ шуухала. Эдэ нүхэд абаан номуудта түргэнээр уншадаг, гамтайгаар барридаг, сар болзор соогоо гэдэргэнэ бусадаг байна.

Библиотекэ даагша нүхэр Н. Халзанов номойнгоо фондые улам баяжуулхын түлөө ходоодо оролдодог.

хаяа хэдэн зуун тухаригтэй номуудые худаллажа абаба. Тэдэнэй тоодо ородой литературын классикүүд, советскэ литературын эрхим хайн номууд бни.

З. Шарипов.

„БҮРЯТ-МОНГОЛ ҮНЭН“

1949 оной майн 10.

3.

Республиканска больницын хүдэлмэри тухай

Республиканска больница үдэр бүхэнд нилээд олон хүнүүдтэ медицинскэ туһаламжа үзүүлнэ. Ню-дэни, арнаанай, нервын үбшэнүүдэ найнаар аргалханаа гадна, элдэб янзын ороо операцинуудыг амжалтайгаар үнгэргэжэ байдаг. Больница 1948 он соо 6135 хүндэ медицинскэ аргаламжа ба медицинскэ түргэн туһаламжа үзүүлэ.

Дээдэ эрдэмтэй ба дүй дүршэл эхэтэй врачууд манайда олоо. РСФСР-эй 4 габьяата врачууд, БМАССР-эй 9 габьяата врачууд, медицинскэ наурын нэгэ кандидат бин. Тэдэнэй дунда 30-40 жэлдэ хүдэлмэрилжэ, * айхабтар ехэ дүй дүршэл олоһон нүхэдүшье олон байха юм.

Больница аргаламжынгаа хүдэлмэринэ жэл ерэхэ бүри хайжаруулжа, шэнэ аппаратура ба эмүүдээр баяжжа байдаг. Рентгенэй туяагаар үбшье мэдэхэ ба электривчээр олон янзаар шаража эдгээгээр арганууд ходоодо хэрэглэнэ. Үбшэн-тэндэ найнаар ба түргөөр туһаламжа үзүүлхын түлөө республиканска больница центрайна поликлиникэ-тэй нэгдэнхэй. Врачуудай дүршэл мэргэжэлээ үргэнөөр абалсаха ябадалдан жэшээгүй хайн болоһон байха юм.

Республиканска больницын врачууд туйлаһан амжалтанууд дээрэ тогтодоггүй, харин медицинскэ шэнэ оньһо аргануудыг практикдад үргэнөөр хэрэглэдэг байна. Республикын ажалшадта шэн габьяата ажаллаара найсаһан мэдэгдэхэ болоһон врачууд Э. Р. Раднаев, Е. М. Никифорова, А. И. Глебович, Н. И. Барбаков, Г. М. Рещиков ба бусад советскэ медицинскэ амжалтануудыг ажаллаа үрэ эхэтэйгээр хэрэглэнэ. Эдэ врачууд анханда манай Бурят-Монголд хэгдэдэггүй байһан ороо бэрхэтэй операцинуудыг жэшээтэй хайнаар хэжэ, хүндэ үбшэнүүдэ хойшолоһонгөөр эдгээгээ шадана.

Медицинскэ туһаламжада хандагшадые халуунаар угтажа, үбшэвнэ зүбөөр танижа, найнаар аргалха хүндэтэ үүргээ нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө республиканска больницын коллективэйхид эдэбхитэйгээр оролдожо байдаг.

С. Боронов,
Республиканска больницын
главна врач.

Аймпотребсоюзай тоосоото хунгуулин суглаан

Хэжэнгын аймпотребсоюзай тоосоото хунгуулин суглаан болобо. Аймпотребсоюзай правленийн түрүүлгэшэ байһан нүхэр Кормышкин тоосоото үе соо хээн хүдэлмэрингөө дүн тухай элидхэл хэбэ. Паици-гууд потребкооперацийн хангалта-гүй хүдэлмэринэ эрид шангаар шүүмжэлһэн байна. Тоосоото хунгуулин суглаан болбол аймпотреб-союзай правленийн түрүүлгэшээр нүхэр Дагбаевые хунгаба.

СТАЛИНСКА АНХАРАЛДА МАЛШАДАЙ ХАРИУ

Малажал хүгжөөлгын түсэб дүүргэлтын дүнгүүд

М. ХАРЛАМОВ—Бичурин аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлгэшэ

Дайнай һүүлдэ хүдөө ажахыг хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай ВКП(б)-гэй ЦК-гэй февральска Пленумэй шийдхэбэринэ бэлдүүдэн, манай аймагай колхозууд колхозно нийтын адуу малые хүгжөөхэ ябадалда горьтойхон амжалтануудыг туйлаһан байна. 1948 ондо мал үсхээрилгын түсэб эбэртэ бодо малаар 101,3 процент, хони-ямаагаар — 101,9 процент, гахайгаар—103,1 процент дүүргэгдһэн байгаа.

Аймагай колхозно малшад урда жэлдэ туйлаһан амжалтануудаа улам арбидахын түлөө шангаар тэмсэжэ, 1949 оной нэгдэхин кварталда бүришье хайн амжалтануудыг туйлаһан байна. Энэ жэлдэ малай түл абалга хайнаар үнгэргэгдэжэ байна. Үнгэрһэн 3 бара соо аймагай колхозуудай МТФ-нүүдэй хүдэлмэрилгшэд түрэхэ 100 үнөөн бүриһөө 82 тугал абаад, нэгшье тугалдай хоролтогуйгөөр түлжөөжэ байна. Мүн түрһэн 100 хонин бүриһөө 108 хурган абаад байна.

Малажалыг хүгжөөхэ талаар республикын аймагуудай хоорондо дэлгэрһэн мурсысөөндэ түрүү буури ээллэһэй түлөө манай аймагта БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй дамжуулгын Улаан туг үгдһэн байна. Энэ хадаа 1949 оной нэгдэхин квартал соо аймагай колхозно малшадтай бүтээн хүндэт ажалыг гэршэлһэн правительственна сэргэлтэ болоно.

Манай аймагай колхозно малшад нийтын ашаг шэмэтэ малажалыг хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэб тухай парти ба правительствен тогтоолыг хайшааха зуураа, өөһдүнгөө ажалдай дунгуудыг гаргаһан, саашада малажалыг хүгжөөхэ арга замуудыг тодорхойлоһон байна. Мүн колхозно нийтын малажалыг хүгжөөхэ талаар

ҮГЭНЬ ХЭРЭГХЭЭ ТАНАРХАГҮЙ

Комсомолец Дулма Хандокова өөрынгөө үнэн сэхэ, оролдоһон ажалар Ахын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхоз соо хүндэтэй болонхой. Колхозойнгоо ямаан хүрэгэ үсхэбэрлэхэ түсэбтэ жэл бүхэндэ үлүүлэн дүүргэдэг байна. Нүхэр Хандоковагай харууналжа байһан ямаад тобир тарганаар ондо ороо. Мүнөө 80 гаран ямаадыг түрүүлээд, түлүүдүнь элүүр энхээр

Миний ажал—хүндэтэй ажал

Колхозой хонинһой фермэ дээрэ олон жэлдэ хүдэлмэрилжэ, һүүлэй хэдэн жэлдэ фермын ямаадыг харууналжа болонхой. Анха түрүүн намда 50 тухай ямаан даалгаһанда ба элэ ямаадыг 1950 ондо 251 толгой болгохо гэнэн түсэб үгтһэн байгаа. Һүүлэй хэдэн жэл соо ямаа-дайгаа харууныг зүбөөр табижа, 1949 оной 260 ямаатай болжо угтаһан байгаа. Ингэжэ, даалга-дан түсэбөө нэгэ жэлээр уридша-лан, үлүүлэн дүүргэб. Энэ жэлэй

АГРОТЕХНИЧЕСКЭ КРУЖОГУУДА ТУҢАЛАМЖА

Овощной культурануудай үндэр ургасын түлөө

Овощной культуранууд хайнаар элдүрилгэдһэн газарта таригдаха ёһотой. Овощной культурануудыг тариха газар хабар эртэ, 22—25 сантиметр гүнзгыгөөр хахалагдажа, борнойлогдохо байна. Овощной культуранууд, илан-гаяа капуста, үгэрэ ба помидор наг шэбхэ, фекали мэтын нитагай үтгжүүлгэ хэгдэһэн газар дээрэ һайн ургаса үгэдэг байна. Үндэр ургасын мастерууд гектар бүридэ 60—80 тонно жүрэтэр наг шэбхэ тараадаг байха юм. Хайтар жүрэтэдһэн наг шэбхыг түрүүшын гүнзгыг хахалалгын урда тээ поли дээрэ тарааха ёһотой. Тинхэдэ, фекали наг шэбхэтэй холижо компост болгоод, тарилга хэгдэжэ 15—20 хоног урда тээ, түрүүшын гүнзгыг хахалага доро оруулжа хэрэгтэй. Иймэ компостыг ба бүридэ 20—40 тонно тараахада болоно. Үнһэн хадаа тон хайн калийна үтгжүүлгэ юм. Тэрэниг түрүүшын хахалага доро ба бүридэ 10—15 центнер хэдэг байна. Овощной культурануудай тарилгыг хожомдуулжа болохогүй. Юуб гэхэдэ, элдүрилгэдһэн газар шиг нойтоо эдгээд ба ургасын хэмжээн доошолдог байна. Ёнгино, морков ба укроп эртэ таригдаха (май 5—15) ёһотой. Столовын свекло ба чеснок майн 20-һоо хожом бэшэ таригдаг юм. Капуста ба помидорой рассада ха-

Энгельсын нэрэмжэтэ колхоздо

Хэжэнгын аймагай колхозно малшад дунда Энгельсын нэрэмжэтэ колхозой адуушан Жамсан Жамсаранов суутай болонхой. Энэ нүхэр 1948 ондо түсэбэй ёһоор 29 унага абаха байһан аад, 37-е абаа хэн.

Колхозой түрүү малшад өөһдүнгөө туйлаһан амжалтаар банаагаа амардаггүй, харин шэнэ амжалтын түлөө, адуу малаа олон болгохын түлөө үнэн шударгуугаар тэмсэхэ байна. Тинн энэ тэмсэлээ улам шангалжа, ашаг шэмэ эхэтэй адуу мал олоор үсхээ тухай парти ба правительствен гаргаһан гурбан жэлэй түсэб колхозно малшад урда табигдад байна.

Энэ түхэтэ документыг зүбшэн хэлсэһэн суглаан дээрэ адуушан Жамсаранов ингэжэ мэдүүлбэ:

—Парти ба правительствен энэ тогтоол хадаа колхозно малажалыг саашадан хүгжөөхэ, колхозинуудай ажабайдалыг улам хайжаруулжа хэрэгтэ зориулагдаһан сталинска оролдоло болоно. Би колхозэй адуун хүрэгыг дааж байһан хүн гэжэб. Минни хайнаар оролдожо ажаллаад байгаа хаамни, адуун хүрэгыг үсхэбэрлэхэ колхозой түсэб дүүргэгдэхэ байһынь мэдэрнэб. Тинмэдэ, энэ жэлдэ 50 гүүнһээ 50 унага абажа, хоролтогуйгөөр түлжүүлжэ. Хурдан, хатарша хайн үлүлтэрэй адуу мори үсхээ ябадалыг энэ жэлдэ эхилжэб. Хайн үлүлтэрэй азарга асарха арга боломжотойбди.

Тэрээнэй һүүлээр, 63 наһатай хонинһон нүхэр Очиров 100 эхэ хонинһоо 120 хурга абахаб гэжэ мэдүүлэ.

Парти ба правительствен түхэтэ тогтоолыг тус колхозой малшад хайшааха зуураа, малажалыг хүгжөөхэ байһан дутуу дунданууда дари усадхаха, малдаа хүсэд хурдээр тэгжээлэй бата бэхи база байгуулха гэнэн уялгануудыг абаба.

Ц. Шагжин.

Үүлтэриень хайжаруулхабди

Манай фермэ үблэлжэлыг хайнаар үнгэргэд, мүнөө хонидоо түрүүлжэ эхилэб. Фермын түрүү хонидо Л. Сангажапов 341 хонинһоо 350 хурга абаад, тобир тарганаар түлжүүлжэ байна. Мүн Ц. Цынгуев 340 хонинһоо 348 хурга абаа.

Тинхэдэ фермын ямаашад эдэ түрүү хонидоһоо багаханшье гэгдэб. Нүгэй Ц. Гыбенон харууналжа байһан 142 эхэ ямааднаа 176 эшэгэ абахабди.

Мүнөө манай фермын хонидо ба ямаашад парти, правительствен тогтоолтой танилсаад байхадаа, шэнэ уялгануудыг абаа. Энэ уялгана бэлдүүлхын түлөө тэдэнэр республикын түрүү хонидоһой баян дүй дүршэлыг зүбөөр хэрэглэжэ, эртэ түрһэн хони ямаада дахин түрүүлхын тулада бэлдхэлэй хүдэлмэринүүдэ эхилэбди Тинхэтээ хамта, ойрын хэдэн жэлэй туршда хонидоһоо үлүлтэрэй хайжаруулхабди. Ингэжэ бидэнэр колхозно ба совхозно нийтын ашаг шэмэтэ малажалыг хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэбэй дүүргэлтыг шийдхэлсэхэ байнабди.

Ж. Цыбенов,
Хорин аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонинһой фермыг даагша.

Тэмээлээр дугаһанай шалтагаан

Мухаршэбэрэй аймагай Зандинай сомоной «Комсомол» колхоз үнгэртэ жэлдэ сбаһалангай газарыг үтгжүүлгээгүй ба уһалагуй дээрэ-һээ тон бага үблэ хуряагаа хэн. Сабшалангай газарта хайрамай уна тогтохо, уһалха арга боломжонууд хэрэглэдэггүй хэн. Гэбшье, энэ жэлдэ колхозой правленийн түрүүлгэшэ нүхэр Нимаев сабшалангай газарыг үтгжүүлгэ, хайрамай уна ашаглаха ба зун хүй үдэ газараа уһалха хүдэлмэринүүдэ тоологуй зангаараа байна. Энэниие саашадаа яабашье тэсэжэ болохогүй.

Д. Батомункеев.

Шэнэ мэргэжэлтэд

Кяхтын хүдөө ажахын техникумэй гурбадахи курсда хуряага байһан 26 курсантууд һуралсалайнгаа программые хайн сэргэлтэйгээр дүржэб. Тэдэнэр мүнөө республикын колхозуудта туһалхаар гараба. Хайн үдэрнүүдтэ техникумэй хонидоһой курсант студенттер һуралса-лаа дүүргэжэ, республикын колхозуудта практикада гарахань.

З. Ахмадеева.

ХИЛЫН СААНА ЮУН БОЛОНОБ

ТАСС-эй телеграммануудһаа

ДАТСКА КОМПАТИИНЫ XVI СЪЕЗД

Данин коммунистическэ партиин XVI съезд майн 5-ай үдэр Копенгагенда нэгдэб. «Эб найрамдалай хүсэнуудыг нэгдэхэн, Атлантическа блоготой гэнжые таһалая», «Советскэ Союз ба арадай демократийн ороонууд мандаха болтогой!» гэнэн лозунгуудтайгаар съезд хүдэлмэрэз эхилбэ. Бүхы делегадууд хүл дээрэ бодожо, А. А. Ждановой дурасхаалыг хүндлэн тэмдэглэб.

ВКП(б)-гэй ЦК-гэй амаршатын телеграммыг съездын делегадууд угаа эхэ бартайгаар угтаба. Тус телеграмма дотор ингэжэ хэлэгдэ-нэ: «Советскэ Союзай коммунистическэ партиин Центральна Комитет болбол Данин коммунистическэ партиин XVI съезддэ амаршалга хүргөөд, амжалтатыйгаар хүдэлмэрилхынь хүсэнэ.

Данин ажалшадтай иматта шуухала хэрэгүүдэй түлөө, оронойгоо национальна бээ даанхай байха ба суверенитетэй түлөө, бата бэхи эб найрамдал ба арадуудай аюулгүй байдалай түлөө тэмсэлдэ датска арадай бүхы демократическа хүсэнуудыг элсүүлэн жагсааха ябадалда Данин компартийн саашада амжалтануудыг туйлахынь Советскэ Союзай коммунистическэ партиин Центральна Комитет хүсэнэ.

СССР-эй Коммунистическэ Партиин Центральна Комитетэй Секретарь СУСЛОВ.

Тэрэшлэн съездыг Швециин, Польшын, Норвегийн Зүүн Германийн, Финляндиян ба Англиин түлөөлгөзгө амаршалаа.

ПОЛЬШОДОХИ АЖАЛАЙ МУРЫСӨӨН ТУХАЙ

Польско профсоюзудай хоёрдохи съезд энэ оной майн 22-то Варшавада нэгдэхэнь. Тус съездын хүндэлдэ зориулагдан, бүхы орон доторыг ажалай мурысөөн дэлгэрэ.

Майн урда тээхи мурысөөндэ хабаадан, өөрынгөө нормые 303 процент дүүргэһэн солото горняк Генрих Собота («Рокитница» гэжэ шхата) съездын нэгдэхэ үдэр хүрэтэр һарынгаа даабарие 350 процент гүйсэдхэхэ уялга абаба. Соботын уялгалыг бүхы шхатын хүдэлмэришэд халуунаар дэмжэжэ, мурысөөндэ оролдобо.

ХИТАДАЙ АРАДАЙ— СҮЛӨВЛӨЛГЫН АРМИИ КОМАНДОВАННИЙ ТҮЛӨВЛӨЛГЫН МЭДҮҮЛГЭ

Английска «Аметист» гэжэ крейсерэй гэмтэлдэ ороһонтой дашарамдуулан Черчиллин ба Эттлин хээн эрилтэнүүд тушаа НОА-гэй (Арадай-сүлөөлгын армийн) командованниин түлөөлгшэ генерал Ли Тао ингэжэ мэдүүлбэ:

«Сэрэгэр үлөөгөө абахын» тулада самолдуудтай (авиататка) хоер корабль Дальна Востогто эльгээхэ һэмди гэжэ англиска парламент дээрэ Черчилль эрилтэ хэбэ. Господин Черчилль, коунэй түлөө манһа үлөө абахыг хүсөө гэшэбтэ? Английска сэрэгэй корабль Гоминданай корабльтай хамта артиллерээр бууджа, НОА-гэй шэн зоригто 252 сэргшэдыг шархатуулан ба алаһан байха юм. Англичанинууд Хитадай газар дээрэ довтолгон орожо, нимэ муухай гэмтэ аашануудыг гаргаһан байна.

Дайнай үүдхэлшэ Черчиллин галзуу мэдүүлгыг бидэнэр буруушаанабди. Хитадай Янцзы мурэн худар сэрэгэй корабль эльгээхэ эрхэтэйбди гэжэ премьер-министр Эттлин мэдүүлэ, энэнь мүн лэ буруу. Янцзы хадаа Хитадай харьяата мурэн мурэн. Англичанинууд энэ мурэнд сэргэй корабль эльгээхэ ямар эрхэтэй юм? Тинмэ эрхэ байхагүй!

Хитадай арад зон оронойгоо суверенитет ба газар дайдын бүтэн бүрин байлгыг хамгаалха ёһотой. Хитадай арадай Сэрэгэй-Революционно Комитет ба арадай правительство хадаа гадаадын ямаршье правительствогай үшөө мүнөө хүрэтэр дипломатическа харилсаануудтай болоодуй. Тингэбшье, Хитад дотор ашатай туйһатай хэрэг аюулжа байһан гадаадын гражданинуудыг аршалан үмэглэхөөр бэлэн байна.

Хитадай арадай Сэрэгэй-Революционно Комитет ба арадай правительство болбол гадаадын гүрэнүүдтэй дипломатическа харилсаа тогтоохо тухай асуудал зүбшэн хэлсэхыг хүсэнэ.

Эдэ харилсаанууд тэршэ үндэһөөр, алишье талада аша байхаар, бээ даанхай байдал зар дайдын бүрин байлгыг суверенитетэдэ хүндэлсэхөөр тоогдохо ёһотой. Гэхэ зуура, мүн гүрэнүүд гоминданай үлүлтэрэдүүдтэ туһалха ёһотой.

ЛАНКАШИРСКА НҮҮРЭШЭ ЗАБАСТОВКО ҮРГЭЛЖЭЛЭ

Химда сэнгээр нүррэхэ үгжэе национальна Управленийн арасай эсэргүүсэлгын тэмдэг боло Ланкаширска 25 мянга үлүлтэр дэлмэришэд забастовко хэжэ түлжэб. Мун ондошыг район забастовко болохоор багсаалга.

УРДА-КОРЕЙСКЭ СЭРГҮҮ ХОЕР БАТАЛЬОН ХОЙТО ХУДАР ШЭЛЖЭН ОРОБО

Кореяын Арадай-Демократическэ Республикын информацийн үлүлтэрэ ралыга буюрогой мэдээсэлһэнэй үндэстэй урда-корейскэ хоер батальон майн 5-ай үлгөөгүр восттани винтовконууд, хунгэн ба худал лемедууд, американска системнемууд болон бусад зэбсэд мые абажа, Хойто-Корея шэлжэн оробо.

АМЕРИКАНСКА ЭЗЭМДЭЛ СЭРГЭЙХИД БОДХУУЛТАН

Германида байгаа америкэ эзэмдэлгын сэрэгүүддээ бодхотэга ябадал үнэн олошоржо гэжэ Баваридахы америкска эрэгэй губернатор генерал ван Гонер мэдээсэбэ. «Эзэмдэлгын сэрэгүүдэй дунда хаа болдуулталга һүүлэй үдэ олошоро, энэ хадаа минни мэдүдэ байгаа областдахы манай гүүдэй соединенинүүдэй мораль байдалда ехээр нүлөөлнэ» гэжэ шлэн байха юм.

ЛОНДОНОЙ ЭХЭНЭРНҮҮД НАЙРАМДАЛЫГ ХАМГААЛ ТҮЛӨВ ТЭМСЭНЭ

Лондондохи гэрэй эзэн эхэнүүд майн 5-ай үдэр парадта ябан английска сэрэгүүдыг бээрээ бэлэн тогтообо. Ладгейт-Хилл тэрошо жобаһан сэрэгүүдыг худал шийдхэлэй эхэнүүд ба һамгад минутын турша соо һаатуулаа. Эдэ эхэнэрнүүд: «Дайн манай рэггүй» гэжэ хашхаралдаба.

ИНДОНЕЗИДАХИ БАЙДА ТУШАА

АНП агентствын мэдээсэлһээ дэхэдэ, Суматрын ба Явын нуудта дайнай абуулганууд болон байна. Малангын, Тасикмалайянуудта голландска сэрэгүүд ба донезинхидэй хоорондо шайдалаанууд болоно. Малангын ба Бейтензоргын шондо индонезийскэ партизаны эдэбхитэйгээр дайлаһан, дүрүдэрүүдтэ голландска сэрэгтэ эсэргүү хэдэ хэдэн довтолгоону хэбэ.

Хариуцаалгата редактор
Д. Д. ЛУБСАНОВ

МҮНӨӨДЭР КИНОТЕАТРУУПТА

«Прогресс» — «Сталинград тулалдаан»
«Эрдэм» — «Аринка»

Агаараар ниндэхэ аян замууд

Аэрофлотой агаарай линиу болбол БМАССР-эй столица Улан-Удэ городыг Улан-Батор—Чита—Иркутск — Красноярск — Новосибирск—Омск — Свердловск — Казань—МОСКВА городуудтай холбоһон байна. Улан-Удэһээ Москва ошохо мөдөт һара бүрин 2—6—8—13—20—21—26—28-най үдэрнүүд нийддэг. Тингээд 21 час нийдэһэйхэ нүүлээр Москвага хуряага байна. Улан-Удэ—Чита хуртат аялал самолет һара бүрин 6—12—18—30-ай үдэрнүүдтэ нийддэг, 1 ч 50 минута ябажа тэндэ хурдтай байна. Байгалай саанахи аймагт тээжэ самолдууд үдэр бүри пилотангийн ёһоор нийдэхэ ороно. Билет худалдаа, ашаанай үшөө түлээтэ Аэропортын Городоной агентствода хэгдэнэ (ул. Чита-ска Гостиница Советов, комн. №15, телефон 19 через подстанцию). Аэропорт.

СОЮЗПЕЧАТИИНЫ ОБЛАСТНО ТАХАТТА САГ УРГУУЗ ХЭ БУХГАЛТЕР, ИНСТРУКТОР—РЕДАКЦИ ХЭРЭГТЭЙ БОЛОЙ БАЙНА.

Усовинууд тухай мэдэх адрсынь; Ленинка, 61, Новая почта, 3-этаж. «Союзпечать».